



---

Broj 334/10  
Dana, 07.05.2010.godine

Centrima za socijalni rad

Predmet-Izdavanje putne isprave za dijete

U vezi sa povredom prava djeteta na izdavanje putne isprave do koga najčešće dolazi zbog nesaglasnosti oba roditelja oko tog prava djeteta, te postupanjima centara za socijalni rad vezano za njihovu nadležnost u ovom postupku, Ombudsman za djecu ukazuje na važnost postupka koji se vodi pred centrom za socijalni rad kako bi se izbjegle situacije koje dovode do povrede prava djeteta po tom osnovu.

Prema podacima, a iz odgovora nekih centara za socijalni rad proizilazi da centri za socijalni rad postupajući u ovim predmetima, na zahtjev nadležnog organa izdaju uvjerenja, neki daju preporuku, a neki mišljenje u kojima navode - da izlaze u susret drugom roditelju, ili da drugi roditelj nije saglasan sa izdavanjem putne isprave djetetu ili jednostavno da dijete ima pravo na putnu ispravu.

Prema Porodičnom zakonu Republike Srpske,<sup>1</sup> majka i otac su ravnopravni u vršenju roditeljskog prava i dužnosti<sup>2</sup>, a roditeljsko pravo znači obavezu i odgovornost oba roditelja da obezbjede zdravo odrastanje svoje djece.

Roditeljsko pravo prema članu 79. i 86. će vršiti jedan roditelj ako je drugi roditelj umro, ili nije poznat, ili je spriječen da vrši roditeljsko pravo, ili mu je oduzeto roditeljsko pravo ili mu je oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost.

---

<sup>1</sup> Službeni glasnik Republike Srpske broj 54-02

<sup>2</sup> Porodični zakon RS broj 79.

Djeca, dakle imaju pravo na oba roditelja, a oba roditelja imaju i obavezu i odgovornost, što znači da ni jedan roditelj nije veći u svojim pravima prema djetetu.

Pravo djeteta na putnu ispravu i putovanje u inostranstvo kao i pravo roditelja s tim u vezi Porodičnim zakonom nije regulisano tako da ni odluke suda ne utvrđuju obaveze i saglasnosti roditelja u tom dijelu.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za dijete, prema članu 18. Zakona o putnim ispravama Bosne i Hercegovine<sup>3</sup> podnosi jedan roditelj uz saglasnost drugog roditelja.

Izuzetak od naprijed navedenog pravila, Zakon uređuje na način da će se putna isprava djetetu izdati u slučajevima:

- ako se jedan od roditelja vodi kao nestalo lice,
- ako je jedan od roditelja nepoznatog prebivališta ili boravišta,
- ako je jedan od roditelja nedostupan organu za izdavanje putne isprave,
- ako je jednom od roditelja odlukom suda, dodjeljeno starateljstvo nad djetetom, osim u slučaju da istom odlukom izdavanje putne isprave i putovanje djeteta u inostranstvo nije uslovljeno saglasnošću oba roditelja.

Organ nadležan za izdavanje putne isprave dužan je po službenoj dužnosti utvrditi ispunjavanje uslova koji se odnose na situaciju kada se putna isprava izuzetno izdaje u skladu sa podzakonskim aktom.<sup>4</sup>

Podzakonskim aktom, Uputstvo o načinu utvrđivanja ispunjavanja uslova za izdavanje putne isprave<sup>5</sup>, član 18.stav 3.Zakona o putnim ispravama utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje putne isprave za dijete u slučaju kada se jedan roditelj vodi kao nestali, ili je nepoznatog boravišta ili prebivališta, kako se obezbjeđuje saglasnost oba roditelja te situaciju ako se radi o vanbračnoj zajednici.

Iz navedenih odredbi proizilazi da se u svakom slučaju izdavanja putne isprave za dijete treba pribaviti saglasnost oba roditelja, odnosno utvrđena je procedura postupanja u slučaju kad jedan roditelj takvu saglasnost nije dao.

Iz navedenog proizilazi da roditelj sa kojim dijete ne živi treba da bude upoznat sa činjenicom da postoji takav zahtjev i da se takav postupak vodi, kako bi u postupku, ako za to postoje opravdani razlozi tražio odgovarajuću pravnu zaštitu.

Porodični zakon Republike Srpske nema izričitu odredbu koja se odnosi na ovu problematiku, ali iz teksta Zakona jasno proizilazi obaveza da u slučaju neslaganja roditelja o vršenju roditeljskog prava odlučuje organ starateljstva<sup>6</sup>.Odnosno, kad se jedan roditelj ne složi sa nekim postupkom ili mjerom drugog roditelja, može o tome obavijestiti organ starateljstva koji će o tome odlučiti.<sup>7</sup>

Kada centar odluči o pitanju odlučnom za ostvarivanje prava djeteta-u ovom slučaju o pravu djeteta na putnu ispravu- jer o tome postoji neslaganje roditelja, svoje mišljenje o tome dostavlja organu nadležnom za izdavanje putne isprave.

---

<sup>3</sup> Službeni glasnik BiH broj 4/97

<sup>4</sup> Zakon o putnim ispravama BiH, član 18 stav 4.

<sup>5</sup> Ministarstvo civilnih poslova BiH broj 06-30-4-160/09 iz 2009.godine

<sup>6</sup> Porodični zakon, član 85.

<sup>7</sup> Porodični zakon, član 86.stav 4.

Zakonodavac je na ovaj način želio zaštititi dijete. Tamo gdje nema saglasnosti roditelja ili su oni protivni interesu djeteta, centar je organ starateljstva koji štiti prava i interese djeteta.

Od centra se očekuje da u svakom konkretnom slučaju, imajući u vidu kompletnu porodičnu situaciju i moguće eventualne posledice, imajući u vidu potrebe djece i njihovo pravo na zdravo i bezbjedno odrastanje, odluče u svakom pojedinačnom slučaju o opravdanosti zahtjeva za izdavanje putne isprave

S obzirom da se zahtjevom organa nadležnog za izdavanje putne isprave od centara za socijalni rad očekuje postupanje u skladu sa članom 86.stav 4.Porodičnog zakona a u vezi sa Uputstvom o načinu utvrđivanja i ispunjavanja uslova za izdavanje putne isprave,

Na osnovu člana 9. Zakona o ombudsmanu za djecu, a u cilju sprečavanja situacija koje dovode do povrede prava djeteta u postupku izdavanja putne isprave, prije svega u slučaju kad o tome nema saglasnosti oba roditelja o ostvarivanju ovog prava djeteta,

Ombudsman za djecu predlaže postupanje na način da

- mišljenju centra za socijalni rad koje se dostavlja nadležnom organu za izdavanje putne isprave za dijete kad o tome ne postoji saglasnost roditelja, predhodi odlučivanje centra za socijalni rad u skladu sa članom 86.stav 4.Porodičnog zakona.

Očekujemo da Instituciju u skladu sa članom 9.Zakona o ombudsmanu za djecu obavjestite o preduzetim mjerama.

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu  
mr Nada Grahovac